

پیاده سازی ماتریس های همجواری در سیستم اطلاعات مکانی به

منظور تعیین و یا تغییر کاربری های شهری

(نمونه موردی: محله خاک سفید تهران)

دکتر کیومرث حبیبی، عضو هیئت علمی مهندسی شهرسازی دانشگاه کردستان، habibi_ki@yahoo.co.uk
مهندس سعید نظری عدلی، دانشجوی کارشناسی ارشد شهرسازی دانشگاه تهران saeid.adli@gmail.com

۱. چکیده

یکی از مخرج مشترکهای اساسی اکثر طرحهای توسعه کالبدی- فضایی بافتهای شهری برنامه های مداخله جزئی و ساختاری در اراضی شهری است مهمترین شاخصهای مورد نظر در این تغییرات شامل اصلاح شبکه گذر گاهی، تغییر ضوابط ساخت و سازاین. تغییر کاربری اراضی و یا نوع استفاده از زمین است. در مکان یابی کاربری های جدید شهری به ویژه خدمات عمومی مولفه هایی چون شعاع عملکردی، دسترسی مناسب، ابعاد تفکیکی، سازگاری کاربری، تناسب مکانی، مرکزیت هندسی و می یابد که تعیین سازگاری و یا ناسازگاری کاربری های شهری از اساسی ترین و پیچیده ترین مولفه های تعیین امکانات و فرصتهای مداخله است (Petit, Pullar and Stimson 2001, 24). این شاخص از مفهومی به نام "همسایگی" منتج می گردد که تعیین آن محتاج مقایسات ماتریسی و زوجی است. بدیهی است که هر چه تعداد واحدهای ساختمانی مورد نظر افزایش یابد حجم معادلات و مقایسات را افزایش می دهد از این رو نیازمند ابزارها و تکنولوژی های جدیدی است که این محاسبات را هوشمند و دقیق انجام دهد و نتایج بکار گیری ابزاری قوی به نام سیستم اطلاعات مکانی (GIS) نشان دهنده یافتن مسیر های تازه جهت افزایش کاربرد های (GIS) است (Stillwell, Geertman and Openshaw 1999, 15). این مقاله تاثیر انواع ماتریس های همجواری را در برنامه ریزی کاربری اراضی بررسی می کند. ماتریس های همجواری تکنیکی برای حمایت از تصمیم گیری چند معیاره است که می تواند در زمینه مساله یابی و نیز ارزیابی سناریوهای مختلف مورد استفاده قرار گیرد. نمونه موردی مورد استفاده در این مطالعه منطقه خاک سفید واقع در شرق تهران می باشد. این منطقه پس از تخریب محله ای معروف به جزیره در سال ۱۳۸۰ که محل بسیاری از ناهنجاری های اجتماعی بود به سرعت در